

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra ANGST

Citation: Knudsen, Jakob: "Martin Luther", i Knudsen, Jakob: *Martin Luther*, 1915, s. 117.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj09val-shoot-idm139983001313824/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Martin Luther

Det var da ikke Leg, for det lod til at betyde saa uhyre meget for dem, som der var Tale om, og som det angik, — og Samvittighed eller Evighed var det ligesaa lidt.

Jo, der var f. Ex. et latinsk Vers om en Kilde, som han syntes var saa nydeligt, næsten som han kunde have leget det som Barn, naar han rendte i Skoven, — jamen hér var det en voksen Mand, der saadan var helt indtaget i en Kilde. Han kom og ofrede til Kilden, ligesom de gjorde i Bibelhistorien — til Gud. Ja, det var maaskee for Resten meget den Maade, hvorpaa denne Wigand talte derom, som voldte, at det blev saa højtideligt, saa det næsten var ulovligt. — Og noget lignende var det med et Kildedigt paa Tysk, som Martin holdt endnu mere af, — dér var det nu tillige Elskoven, der var Tale om, og der blev vist ogsaa gjort mere ud af den, end der saadan kunde være lovligt, men det var rigtignok smukt:

Ak, var min Elskede en Kilde klar,
der sprang af vældrig Grund,
og jeg det stakkels Krat om Kilden var,
en regnløs, tørstig Lund:
jeg drak den ind,
jeg svælgede den ind,
i Hjærte og i Sind,
igaar, idag, i hver en Stund,
til evig Tid, — med tørstig Mund —
jeg drak det Spring fra vældrig Grund!

Martin havde aldrig været forelsket, undtagen i Eventyrene; men dettéhér var jo ikke Eventyr, man kunde jo forstaa, at det maatte være en Mand, som sletikke tænkte paa andet eller brød sig om andet end denne Kilde, — som jo da var hans Elskede.

Den Slags Sange var gamle, sagde Wigand, og kaldtes Minnesange.

Nej, den Verden kjendte han i Grunden ikke. Men det kunde være fristende nok at see derind, fordi der var saa mørkt og øde i den Verden, hvor han til daglig levede. — For der var egentlig ikke andet her i Eisenach, der gjorde en Forskjel for ham fra Magdeburg, end netop disse Vers og Øvelser hos Wigand.

Men det kunde jo langtfra opfylde hans Sind til Stadhed. Aa, nej, — og de meldte sig ogsaa godt nok igjen, alle hans gamle Vanskeligheder: baade disse sære Æng-

stelser for at drage Skyld og Ansvar over sig, ligesom paa Turen til Magdeburg — og dér i Krudtkammeret, — men jo fremfor alt Tvivlen, om man ogsaa kunde regne, hvad hans Fader sagde om de evige Ting, og Tvivlen om Guds Retfærdighed, og Angsten for uforvarende at komme i Helvede — — Det, der sikrest holdt ham fra Tanken paa alt dette, det var i Virkeligheden Vanvids-Rædslen: at han øjeblikkelig skulde blive gal, naar han gav sig disse Tanker i Vold. Aa, kunde han blot have draget til Rom og faaet Syndsforladelse af Paven for alle sine Synder, for hele sit Liv, — man havde jo dog sletikke gjort, hvad man kunde for sin Frelse og sin Sjæls Fred, før man havde prøvet, hvad dét kunde give. — Det var en Ting, hvori Eisenach stod tilbage for baade Mansfeld og Magdeburg: at man ikke længer levede ved denne store Landevej, der førte lige til Rom. Han havde nemlig den Forestilling, at han var bøjet af fra den i Erfurt.

Og der var noget, der var værre her i Eisenach, end det havde været i Magdeburg: det var denne Syngen for Dørene. Da han foreløbig sletikke havde noget med sine Slægtninge at gjøre — hellerikke med Klokkerens — maatte han jo udelukkende leve dér af. Men der var mange flere Borgerfolk her end i Magdeburg, der ligefrem lukkede deres Døre for Kurrende-Sangerne — eller Partikel-Hingstene, som de kaldtes. Det kunde jo ogsaa godt være, at Folk her var mere overrendte af dem, men det var alligevel grimt for saadan en stor femtenaars Dreng at blive viist af, og han syntes, at han var i ringere Selskab hér end i Magdeburg. De pænere Skoledrenge blev vist hjemme her eller fik deres Underhold paa anden Maade. Han syntes, det var altid næsten ligefrem Gadedrenge, han maatte følges med.

Nu var det tillige saadant et hæsligt Vejr, omtrent lige fra Nytaar, da han kom, og til henimod første April. Og af Undseelse blev han ofte hjemme i Stedet for at gaa ud og bjærge sig noget ved Dørene, sad og sultede i Herberget og følte sig rent ulykkelig.

Om Søndagen, naar han altsaa havde Tid fra Skolen, gjorde han ofte en Runde i Byens Omegn forat blive rigtig mæt; dér var Folk mindre paaholdende, vel fordi de ikke blev saa hjemstøgt af den tiggende og syngende Skoleungdom, — og dér var der jo heilingen, der kjendte ham.